

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (drugo vijeće)

7. srpnja 2016. *

„Pravosudna suradnja u građanskim stvarima – Uredba (EZ) br. 44/2001 – Članak 34. točka 2. – Tuženik koji se nije upustio u postupak – Priznanje i izvršenje sudskih odluka – Razlozi za odbijanje – Nepravovremena dostava pismena kojim se pokreće postupak tuženiku koji se nije odazvao na poziv suda – Pojam ‚postupak‘ – Zahtjev za povrat u prijašnje stanje – Uredba (EZ) br. 1393/2007 – Članak 19. stavak 4. – Dostava sudskih i izvansudskih pismena – Rok u kojem je zahtjev za povrat u prijašnje stanje dopušten“

U predmetu C-70/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Sąd Najwyższy (Vrhovni sud, Poljska), odlukom od 27. studenoga 2014., koju je Sud zaprimio 17. veljače 2015., u postupku

Emmanuel Lebek

protiv

Janusza Domina,

SUD (drugo vijeće),

u sastavu: M. Ilešič, predsjednik vijeća, C. Toader (izvjestiteljica), A. Rosas, A. Prechal i E. Jarašiūnas, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Kemper, u svojstvu agenata,
- za španjolsku vladu, J. García-Valdecasas Dorrego, u svojstvu agenta,
- za portugalsku vladu, L. Inez Fernandes i R. Chambel Margarido, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, M. Owsiany-Hornung i M. Wilderspin, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: poljski

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 7. travnja 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 34. točke 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 2001., L 12, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 30., u daljnjem tekstu: Uredba Bruxelles I), s jedne strane, i članka 19. stavka 4. Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena”) i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (SL L 324, str. 79.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 7., str. 171.), s druge strane.
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Emmanuela Lebeke i Janusza Domina u vezi s priznanjem izvršivosti presude, koju je donio francuski sud, u Poljskoj.

Pravni okvir

Pravo Unije

Uredba Bruxelles I

- 3 U uvodnim izjavama 2., 6. i 16. do 18. Uredbe Bruxelles I navodi se:
 - „(2) Određene razlike između nacionalnih propisa kojima su uređeni nadležnost i priznavanje sudskih odluka sprečavaju ispravno djelovanje unutarnjeg tržišta. Nužno je da države članice koje ova Uredba obvezuje usvoje propise za ujedinjavanje pravila o sukobu nadležnosti u građanskim i trgovačkim stvarima te za pojednostavljivanje formalnosti s ciljem brzog i jednostavnog priznavanja i izvršenja sudskih odluka.
- [...].
- (6) Kako bi se postigao cilj slobodnog protoka sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, potrebno je i prikladno da pravila kojima je uređena nadležnost i priznavanje sudskih odluka te njihovo izvršenje budu uređena pravno obvezujućim i izravno primjenjivim pravnim instrumentom Zajednice.
- [...].
- (16) Uzajamno povjerenje u zadovoljavanje pravde unutar Zajednice opravdava da sudske odluke donesene u nekoj državi članici automatski budu priznate bez potrebe bilo kakvog postupka osim u slučajevima njihova osporavanja.
- (17) Na temelju istog načela uzajamnog povjerenja, postupak kojim se postiže izvršivost sudske odluke iz jedne države članice u drugoj državi članici mora biti učinkovit i brz. S tim ciljem, izjava da je sudska odluka izvršiva zapravo mora biti izdana automatski, nakon [posve] formalnih provjera podnesene dokumentacije, pri čemu ne smije postojati bilo kakva mogućnost da se sud po službenoj dužnosti pozove na bilo koji od razloga za neizvršenje u skladu s ovom Uredbom.

(18) Unatoč tome, poštovanje prava obrane znači da tuženik mora imati mogućnost podnošenja žalbe u kontradiktornom postupku na odluku o izvršivosti, ako smatra da postoji jedan od razloga za neizvršavanje sudske odluke. Mogućnost služenja pravnim lijekom trebala bi postojati i za tužitelja ako je odbijen njegov zahtjev za donošenje odluke o izvršivosti sudske odluke.”

4 Članak 26. u stavcima 1. i 2. Uredbe br. 44/2001 određuje:

„1. Ako je protiv tuženika koji ima domicil u jednoj državi članici pokrenut postupak pred sudom druge države članice, a on se ne pojavi [ne upusti u postupak] pred sudom, sud po službenoj dužnosti izjavljuje da nije nadležan [sud se po službenoj dužnosti oglašava nenadležnim], osim ako nadležnost proizlazi iz odredaba ove Uredbe.

2. Sud zastaje s postupkom toliko vremena koliko je potrebno da se utvrdi da je tuženik bio u mogućnosti primiti pismeno o pokretanju postupka ili istovjetno pismeno, dovoljno rano da bi mogao pripremiti svoju obranu, ili da su poduzeti svi potrebni koraci s tim ciljem.”

5 Na temelju članka 26. stavka 3. te uredbe, članak 19. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 od 29. svibnja 2000. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima (SL 2000., L 160, str. 37.), primjenjuje se umjesto članka 26. stavka 2. Uredbe Bruxelles I ako pismeno o pokretanju postupka ili jednako vrijedno pismeno mora biti poslano iz jedne države članice u drugu u skladu s Uredbom br. 1348/2000.

6 Prema članku 33. stavku 1. Uredbe Bruxelles I „[s]udska odluka donesena u nekoj državi članici priznaje se u drugoj državi članici bez potrebe za bilo kakvim posebnim postupkom”.

7 Članak 34. stavak 2. Uredbe br. 44/2001 određuje da se sudska odluka ne priznaje „ako je donesena u odnosu na tuženika koji se nije odazvao na poziv suda, a nije mu bilo pravovremeno uručeno pismeno o pokretanju postupka ili istovjetno pismeno na način koji bi mu omogućio da pripremi svoju obranu, osim ako tuženik nije započeo postupak za pobijanje sudske odluke, iako je to mogao učiniti”.

8 Članak 35. te uredbe glasi kako slijedi:

„1. Nadalje, sudska se odluka ne priznaje ako nisu poštovane odredbe odjeljaka 3., 4. ili 6. poglavlja II., ili u slučaju iz članka 72.

2. Pri provjeri osnova za nadležnost iz prethodnog stavka, sud ili tijelo kojemu se podnosi zahtjev za priznavanje vezan je utvrđenim činjeničnim stanjem na osnovi kojega je sud države članice u kojoj je sudska odluka donesena utemeljio svoju nadležnost.

3. [Ne dovodeći u pitanje] odredbe stavka 1., ne može se provjeravati nadležnost suda države članice u kojoj je donesena sudska odluka. Ispitivanje javnog poretka iz članka 34. točke 1. ne smije se primijeniti na pravila o nadležnosti.”

9 Članak 38. stavak 1. Uredbe Bruxelles I predviđa:

„Sudska odluka donesena u državi članici koja je i izvršiva u toj državi izvršava se u drugoj državi članici ako je, po zahtjevu bilo koje zainteresirane stranke, u njoj proglašena izvršivom.”

10 Članak 45. te uredbe određuje:

„1. Sud pred kojim je uložena pravni lijek u skladu s odredbama članka 43. ili članka 44. odbija proglašenje izvršivosti ili ga povlači samo na temelju jednog od razloga iz članka 34. i 35. Svoju odluku donosi bez odlaganja.

2. Ni pod kakvim se uvjetima strane sudske odluke ne mogu preispitivati s obzirom na svoj meritum.”

Uredba br. 1393/2007

11 Na temelju uvodnih izjava 6., 7. i 12. Uredbe br. 1393/2007:

„(6) Učinkovitost i brzina sudskih postupaka u građanskim stvarima pretpostavlja da se slanje sudskih i izvansudskih pismena obavlja izravno, na najbrži način, između lokalnih tijela koja određuju države članice. Unatoč tome, države članice mogu izraziti svoju namjeru da za razdoblje od pet godina odrede samo jedno tijelo za slanje ili zaprimanje ili jedno tijelo za obavljanje obiju dužnosti. To se određivanje, unatoč tome, može obnavljati svakih pet godina.

(7) Brzina slanja opravdava korištenje svih prikladnih sredstava, pod uvjetom da su ispunjeni određeni uvjeti, koji se odnose na čitljivost i pouzdanost primljenog pismena. Sigurnost pri slanju zahtjeva da pismenu koje se šalje bude priložen prethodno tiskani obrazac, ispunjen na jeziku mjesta u kojem se dostava pismena treba obaviti ili na drugome jeziku koji prihvaća država članica o kojoj je riječ.

[...]

(12) Tijelo za zaprimanje pismena bi trebalo izvijestiti adresata u pisanom obliku korištenjem standardnog obrasca da ovaj može odbiti primiti pismo koje mu se treba dostaviti, u vrijeme dostave ili vraćanjem pismena tijelu za zaprimanje pismena u roku od tjedan dana ako pismo nije sastavljeno na jeziku koji razumije ili na službenom jeziku ili na jednom od službenih jezika mjesta dostave. Ovo bi se pravilo također trebalo primijeniti na naredne dostave od trenutka kad je adresat iskoristio svoje pravo na odbijanje primitka. Ova pravila o odbijanju također bi se trebala primijeniti na dostavu diplomatskim ili konzularnim tijelima, dostavu poštom i izravnu dostavu. Potrebno je utvrditi da se dostava odbijenog pismena može ispraviti ponovnim dostavljanjem adresatu prijevoda pismena.”

12 Članak 1. te uredbe glasi:

„1. Ova se Uredba primjenjuje u građanskim i trgovačkim stvarima kada sudsko ili izvansudsko pismo mora biti poslano iz jedne države članice u drugu radi njegove dostave. Uredba ne obuhvaća porezne, carinske i upravne stvari ili odgovornost država za postupke i propuste u izvršavanju državnih ovlasti (*acta iure imperii*).

2. Ova se Uredba ne primjenjuje ako nije poznata adresa osobe kojoj pismo mora biti dostavljeno.

[...]”

13 Članak 19. stavak 4. spomenute uredbe predviđa:

„Ako je pismo kojim se pokreće postupak ili ekvivalentno pismo trebalo biti poslano u drugu državu članicu radi dostave u skladu s odredbama ove Uredbe, a presuda je izrečena protiv tuženika koji se nije upustio u postupak, sudac može osloboditi tuženika pravnih posljedica isteka roka za ulaganje žalbe ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) tuženik, bez svoje krivnje, nije saznao za postojanje pismena pravovremeno da bi mogao pripremiti svoju obranu pred sudom ili pravovremeno da bi mogao uložiti žalbu; i

(b) tuženik je predočio dostatan dokaz obrane u pogledu glavnog tužbenog zahtjeva.

Zahtjev za povrat u prijašnje stanje može biti podnesen samo u razumnom roku nakon što je tuženik saznao sadržaj presude.

Svaka država članica može izjaviti, u skladu s odredbama članka 23. stavka 1., da takav zahtjev neće biti razmatran ako je podnesen po isteku roka koji ta država navodi u izjavi, ali taj rok ni u kojem slučaju nije kraći od jedne godine od datuma izricanja presude.”

- 14 U skladu s člankom 23. stavkom 1. Uredbe br. 1393/2007 [d]ržave članice Komisiji dostavljaju podatke iz članaka 2., 3., 4., 10., 11., 13., 15. i 19. [...].”
- 15 Francuska Republika je u skladu s navedenim člankom 23. stavkom 1. u svojoj izjavi navela da je kao rok za eventualni zahtjev za povrat u prijašnje stanje određena jedna godina od dana izricanja presude.

Francusko pravo

- 16 Članak 540. Zakonika o građanskom postupku, u inačici koja proizlazi iz Uredbe br. 2011-1043 od 1. rujna 2011. o zaštitnim mjerama donesenima nakon pokretanja postupka o nasljeđivanju i postupka za donošenje privremenih mjera (JORF od 2. rujna 2011., str. 14884., u daljnjem tekstu: CPC), propisuje:

„Ako je presuda donesena zbog ogluhe ili je se smatra proturječnom, sud može osloboditi tuženika pravnih posljedica isteka roka ako tuženik, bez svoje krivnje, nije saznao za postojanje presude pravovremeno da bi mogao uložiti pravno sredstvo ili ga nije mogao uložiti.

Zahtjev za povrat u prijašnje stanje podnosi se predsjedniku suda nadležnom za rješavanje prigovora ili žalbe. Predsjednik postupka kao u postupku privremene pravne zaštite.

Zahtjev se može podnijeti do isteka roka od dva mjeseca od kad je prvo pismeno dostavljeno osobi ili, ako to nije primjenjivo, od dana prve mjere izvršenja zbog koje se njegovom imovinom u cijelosti ili djelomično ne može raspolagati.

[...]”

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 17 U okviru prvog postupka pred nadležnim poljskim sudovima E. Lebek je zahtijevao priznanje i izvršenje presude okružnog suda u Parizu (Francuska) od 8. travnja 2010. kojom je J. Dominu naloženo da mu plaća naknadu za uzdržavanje u iznosu od 300 eura mjesečno.
- 18 Prema odluci kojom se upućuje zahtjev za prethodnu odluku, pismeno kojim se pokreće postupak podneseno okružnom sudu u Parizu nije bilo dostavljeno tuženiku, J. Dominu, jer njegova adresa u Parizu koju je tužitelj, E. Lebek, naveo nije bila točna i jer tuženik od 1996. ima domicil u Poljskoj. Budući da nije znao za postupak u tijeku, J. Domino se, prema tome, nije mogao braniti.
- 19 J. Domino je za presudu koju je donio taj francuski sud saznao tek u srpnju 2011., odnosno više od godinu dana nakon njezina donošenja, kada mu je Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (Okružni sud u Jelenijoj Góři, Poljska), u okviru postupka koji je pokrenut pred tim sudom, dostavio ovjerene preslike presude okružnog suda u Parizu kao i zahtjev E. Lebeka u cilju priznanja njezine izvršivosti.

- 20 Rješenjem koje je 23. studenoga 2011. donio Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (Okružni sud u Jelenijoj Górze) i rješenjem koje je 31. siječnja 2012. donio Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (žalbeni sud u Wrocławu, Poljska), ti su sudovi odbili zahtjev E. Lebeka zbog nepoštovanja prava obrane J. Domina s obzirom na to da je potonji za presudu okružnog suda u Parizu saznao na dan kada više nije bilo moguće podnijeti redovno pravno sredstvo.
- 21 Kasnije je E. Lebek podnio drugu tužbu Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (Okružni sud u Jelenijoj Górze), koja je imala istovjetan predmet kao tužba koja je prethodno bila odbijena, ističući nove činjenice, to jest da je presuda okružnog suda u Parizu tuženiku dostavljena 17. i 31. svibnja 2012. u skladu s odredbama Uredbe br. 1393/2007. Te su se dostave odnosile na tu presudu kao i na uputu tuženiku, navodeći, među ostalim, odredbe članka 540. CPC-a. Prema toj uputi tuženik je mogao podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje zbog isteka roka unutar dva mjeseca od dostave predmetne presude.
- 22 Presudom od 14. prosinca 2012., navodeći da tuženik nije podnio takav zahtjev u tako određenom roku, Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (Okružni sud u Jelenijoj Górze) prihvatio je drugi zahtjev E. Lebeka, smatrajući da su prava obrane bila zajamčena, te je presudu okružnog suda u Parizu proglasio izvršivom u Poljskoj.
- 23 Odlukom od 27. svibnja 2013., prihvativši žalbu koju je podnio J. Domino, Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Žalbeni sud u Wrocławu) preinačio je pobijanu presudu i odbio zahtjev za priznanje uz obrazloženje da članak 34. točku 2. Uredbe Bruxelles I treba tumačiti na način da sama mogućnost podnošenja zahtjeva za povrat u prijašnje stanje ne znači da postoje stvarne mogućnosti započinjanja postupka protiv presude okružnog suda u Parizu, jer ta žalba u biti ovisi o prethodnoj potvrdnoj odluci francuskog suda o navedenom zahtjevu za povrat u prijašnje stanje.
- 24 E. Lebek je Sąd Najwyższy (Vrhovni sud, Poljska) podnio kasacijsku žalbu protiv odluke Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Žalbeni sud u Wrocławu).
- 25 Prema Sąd Najwyższy (Vrhovni sud), u situaciji u kojoj je tuženik u državi podrijetla predmetne odluke mogao podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje u vezi s tom odlukom, tuženik ne može isticati razloge za odbijanje proglašenja njezine izvršivosti, navedene u članku 34. točki 2. Uredbe Bruxelles I.
- 26 Taj sud smatra da se pojam „postupak” iz članka 34. stavka 2. Uredbe Bruxelles I mora široko tumačiti s obzirom na to da se *ratio legis* te odredbe sastoji u zaštiti tuženika kada se protiv njega donosi presuda, iako mu pismeno kojim se pokreće postupak nije bilo dostavljeno. Takva zaštita je osigurana kada je moguće podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje u vezi s rokom za podnošenje pravnog sredstva.
- 27 On također podsjeća da je u Francuskoj, na temelju članka 19. stavka 4. i članka 23. stavka 1. te Uredbe br. 1393/2007 rok u kojem se može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje jedna godina od dana izricanja dotične presude.
- 28 Iz toga slijedi da bi, ako članak 19. stavak 4. te uredbe treba tumačiti na način da isključuje primjenu nacionalnih odredaba koje uređuju pitanje produljenja roka za podnošenje pravnog sredstva, poput članka 540. CPC-a, to značilo da tuženik više nema pravo podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje jer je istekao rok od jedne godine i prema tome tuženik više ne može započeti postupak u smislu članka 34. točke 2. zadnjeg dijela rečenice Uredbe Bruxelles I.
- 29 Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) međutim smatra da članak 19. stavak 4. Uredbe br. 1393/2007 nije tako isključive naravi i ne protivi mu se primjena nacionalnih odredaba koje uređuju povrat u prijašnje stanje. Ta odredba prema tome definira samo minimalna pravila zaštite tuženika koji se nije odazvao na poziv suda i kojem zahtjev nije dostavljen, a državama članicama ostavlja mogućnost primjene povoljnijih mjera.

30 U tim je okolnostima Sąd Najwyższy (Vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

- „1. Treba li članak 34. točku 2. Uredbe Bruxelles I tumačiti na način da tamo navedena mogućnost započinjanja postupka za pobijanje sudske odluke obuhvaća kako slučaj kad odgovarajuće pravno sredstvo može biti podneseno unutar roka koji je određen nacionalnim pravom tako i slučaj kad je taj rok već istekao, ali je podnesen zahtjev za povrat u prijašnje stanje i potom – nakon što je udovoljeno tom zahtjevu – može biti uloženo odgovarajuće pravno sredstvo?
2. Treba li članak 19. stavak 4. Uredbe br. 1393/2007 tumačiti na način da on isključuje primjenu odredbi nacionalnog prava o povratu u prijašnje stanje u vezi s rokom za podnošenje pravnog sredstva ili na način da tuženik ima izbor podnijeti zahtjev prema toj odredbi ili koristiti odgovarajući pravni institut nacionalnog prava?”

O prethodnim pitanjima

Prvo pitanje

- 31 Prvim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pojam „postupak” iz članka 34. stavka 2. Uredbe Bruxelles I tumačiti na način da uključuje i zahtjev za povrat u prijašnje stanje ako je rok za podnošenje redovnog pravnog sredstva istekao.
- 32 U tom pogledu, valja napomenuti da, radi osiguravanja što veće jednakosti i ujednačenosti prava i obveza koje proizlaze iz Uredbe Bruxelles I za države članice i zainteresirane osobe, pojam „postupak” iz članka 34. točke 2. Uredbe Bruxelles I treba tumačiti kao jednostavno upućivanje na domaće pravo jedne ili druge dotične države članice. Navedeni pojam treba promatrati kao samostalan pojam koji treba tumačiti pozivajući se, među ostalim, na ciljeve te uredbe (vidjeti u tom smislu presudu od 28. travnja 2009., *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, t. 41. i navedenu sudsku praksu).
- 33 Kad je riječ o ciljevima te uredbe, iz njezinih uvodnih izjava 2., 6., 16. i 17. proizlazi da je njezina namjena osiguranje slobodnog protoka sudskih odluka iz država članica u građanskim i trgovačkim stvarima, pojednostavljivanjem formalnosti s ciljem njihova brzog i jednostavnog priznavanja i izvršenja (presuda od 14. prosinca 2006., *ASML*, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 23.).
- 34 Međutim, taj se cilj ne može postići oslabljivanjem prava obrane na bilo koji način, kao što Sud presudio u vezi s člankom 27. točkom 2. Konvencije od 27. rujna 1968. o nadležnosti i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima (SL 1972., L 299, str. 32., u daljnjem tekstu: *Briselska konvencija*) (presuda od 14. prosinca 2006., *ASML*, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 24. i navedena sudska praksa).
- 35 Osim toga, iz uvodne izjave 18. Uredbe Bruxelles I proizlazi da poštovanje prava obrane znači da tuženik mora imati mogućnost podnošenja žalbe u kontradiktornom postupku na odluku o izvršivosti ako smatra da postoji jedan od razloga za neizvršavanje sudske odluke.
- 36 U tom pogledu, iz uvodnih izjava 16. do 18. Uredbe Bruxelles I proizlazi da sustav pravnih sredstava koja predviđa protiv priznanja ili izvršenja neke odluke ima za cilj uspostaviti pravednu ravnotežu između, s jedne strane, uzajamnog povjerenja u zadovoljavanje pravde unutar Unije, koje opravdava da sudske odluke donesene u nekoj državi članici u načelu automatski budu priznate i proglašene izvršivima u drugoj državi članici, i, s druge strane, poštovanje prava obrane, što znači da tuženik, ovisno o slučaju, mora imati mogućnost podnošenja pravnog sredstva u kontradiktornom postupku na odluku o izvršivosti ako smatra da postoji jedan od razloga za neizvršavanje sudske odluke (presuda od 28. travnja 2009., *Apostolides*, C-420/07, EU:C:2009:271, t. 73.).

- 37 Sud je također presudio da temeljna prava, poput poštovanja prava obrane, koja proizlaze iz prava na pošteno suđenje, nisu apsolutni prerogativi, nego mogu sadržavati ograničenja. Međutim, ona moraju stvarno odgovarati ciljevima općeg interesa kojima služi predmetni propis i u odnosu na zadani cilj ne predstavljaju nerazmjerno zadiranje u ta prava (vidjeti u tom smislu presudu od 17. studenoga 2011., *Hypotečni banka*, C-327/10, EU:C:2011:745, t. 50.).
- 38 Kad je riječ o članku 34. točki 2. Uredbe Bruxelles I, valja podsjetiti da za razliku od članka 27. točke 2. Briselske konvencije on nužno ne zahtijeva urednu dostavu pismena kojim se pokreće postupak, nego poštovanje prava obrane (vidjeti u tom smislu presudu od 14. prosinca 2006., *ASML*, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 20.).
- 39 Cilj članka 34. točke 2. Uredbe Bruxelles I na koji upućuje njezin članak 45. stavak 1. je osigurati poštovanje prava tuženika koji se nije odazvao na poziv suda tijekom postupka koji je pokrenut u državi članici podrijetla, putem sustava dvostrukog nadzora. U skladu s tim sustavom, sud države članice primateljice mora odbiti ili, u slučaju pravnog sredstva, povući proglašenje izvršivosti strane odluke donesene zbog ogluhe ako pismeno kojim se pokreće postupak ili ekvivalentno pismeno tuženiku koji se nije odazvao na poziv suda nije bilo uručeno pravovremeno i na način da se može braniti, osim ako tuženik nije započeo postupak pred sudovima države članice podrijetla, a mogao je to učiniti (presuda od 6. rujna 2012., *Trade Agency*, C-619/10, EU:C:2012:531, t. 32. i navedena sudska praksa).
- 40 Međutim, članak 34. točka 2. Uredbe Bruxelles I ne znači da tuženik mora poduzeti daljnje korake koji prekoračuju uobičajenu pažnju u obrani njegovih prava, poput onih koji se sastoje u tome da se upozna sa sadržajem odluke donesene u drugoj državi članici (presuda od 14. prosinca 2006., *ASML*, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 39.).
- 41 Stoga, kako bi se smatralo da je tuženik koji se nije odazvao na poziv suda mogao, u smislu članka 34. stavka 2. Uredbe Bruxelles I, započeti postupak protiv odluke donesene protiv njega zbog ogluhe, on mora saznati za sadržaj te odluke, što podrazumijeva da mu je ona bila dostavljena (presuda od 14. prosinca 2006., *ASML*, C-283/05, EU:C:2006:787, t. 40.).
- 42 Kada je, točnije, riječ o zahtjevu za povrat u prijašnje stanje, valja pojasniti da je cilj tog zahtjeva da se tuženiku koji se nije odazvao na poziv suda ponovno omogući da podnese pravno sredstvo nakon isteka roka predviđenog zakonom za ostvarenje tog prava.
- 43 Dakle, isto kao i mogućnost podnošenja redovnog pravnog sredstva, on ima za cilj osigurati stvarno poštovanje prava obrane tuženika koji se nije odazvao na poziv suda.
- 44 Međutim, u skladu s člankom 19. stavkom 4. Uredbe br. 1393/2007, podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje pretpostavlja da tuženik, bez svoje krivnje, nije saznao za postojanje pismena pravovremeno da bi mogao uložiti žalbu i da je predočio dostatan dokaz obrane u pogledu glavnog tužbenog zahtjeva. Taj se zahtjev, među ostalim, mora podnijeti u razumnom roku.
- 45 Ako su tako navedeni uvjeti u članku 19. stavku 4. Uredbe br. 1393/2007 ispunjeni, s obzirom na to da tuženik još uvijek može zahtijevati povrat u prijašnje stanje u vezi s podnošenjem pravnog sredstva, ne može se smatrati da više ne može djelotvorno izvršavati prava obrane. U tim okolnostima, podnošenje zahtjeva za povrat u prijašnje stanje ne može se smatrati daljnjim korakom koji prekoračuje uobičajenu pažnju kod prava obrane tuženika koji se nije odazvao na poziv suda.
- 46 Ako taj tuženik nije iskoristio svoje pravo zahtijevati povrat u prijašnje stanje, iako je to mogao učiniti, a uvjeti navedeni u točki 44. ove presude su ispunjeni, priznanje presude izrečene zbog ogluhe ne može se odbiti na temelju članka 34. točke 2. Uredbe Bruxelles I.

- 47 Nasuprot tomu, presuda izrečena zbog ogluhe ne može se priznati ako je tuženik, koji se bez svoje krivnje nije odazvao pozivu suda, podnio zahtjev za povrat u prijašnje stanje, koji je nakon toga odbijen, iako su uvjeti navedeni u članku 19. stavku 4. Uredbe br. 1393/2007 bili ispunjeni.
- 48 To rješenje može zajamčiti poštovanje prava na pošteno suđenje i osigurati pravednu ravnotežu između, s jedne strane, potrebe osiguranja da sudske odluke donesene u nekoj državi članici u načelu automatski budu priznate i proglašene izvršivima u drugoj državi članici i, s druge strane, poštovanje prava obrane.
- 49 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo pitanje valja odgovoriti da pojam „postupak” iz članka 34. stavka 2. Uredbe Bruxelles I treba tumačiti na način da također uključuje zahtjev za povrat u prijašnje stanje ako je rok za podnošenje redovnog pravnog sredstva istekao.

Drugo pitanje

- 50 Drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 19. stavak 4. zadnji podstavak Uredbe br. 1393/2007 tumačiti na način da isključuje primjenu odredaba nacionalnog prava o sustavu zahtjeva za povrat u prijašnje stanje ako je rok za dopuštenost podnošenja takvih zahtjeva, kako je naveden u izjavi države članice na koju se ta odredba odnosi, istekao.
- 51 Najprije, valja podsjetiti da je, sukladno članku 288. drugom stavku UFEU-a, uredba pravni akt Unije koji ima opću primjenu, obvezujuća je u cijelosti i neposredno se primjenjuje u svim državama članicama. One stoga, zbog same svoje naravi i funkcije koju zauzimaju u sustavu izvora prava Unije, proizvode izravne učinke i pojedincima daju prava koja su nacionalni sudovi dužni štiti (presude od 14. srpnja 2011., Bureau national interprofessionnel du Cognac, C-4/10 i C-27/10, EU:C:2011:484, t. 40., i od 10. prosinca 2013. Abdullahi, C-394/12, EU:C:2013:813, t. 48.).
- 52 U tom pogledu, izbor oblika uredbe ukazuje na važnost koju zakonodavac Unije pridaje izravnoj primjenjivosti odredaba Uredbe br. 1393/2007 i njihovoj ujednačenoj primjeni (vidjeti, analogijom, presude od 8. studenoga 2005., Leffler, C-443/03, EU:C:2005:665, t. 46., i od 25. lipnja 2009., Roda Golf & Beach Resort, C-14/08, EU:C:2009:395, t. 49.).
- 53 Prema odredbama članka 19. stavka 4. zadnjeg podstavka Uredbe br. 1393/2007, svaka država članica može izjaviti u skladu s odredbama članka 23. stavka 1. te uredbe da takav zahtjev neće biti razmatran ako je podnesen po isteku roka koji ta država navodi u izjavi, ali taj rok ni u kojem slučaju nije kraći od jedne godine od datuma izricanja presude.
- 54 U ovom je slučaju Francuska Republika iskoristila mogućnost koju pruža članak 19. stavak 4. i u svojoj izjavi navela da zahtjev za povrat u prijašnje stanje nije dopušteno podnijeti nakon roka od godine dana od izricanja te presude.
- 55 Osim toga, prema ustaljenoj sudskoj praksi rokovi zastare općenito ispunjavaju funkciju osiguranja pravne sigurnosti (presude od 28. listopada 2010., SGS Belgium i dr., C-367/09, EU:C:2010:648, t. 68., i od 8. rujna 2011., Q-Beef i Bosschaert, C-89/10 i C-96/10, EU:C:2011:555, t. 42.).
- 56 U glavnom postupku nije sporno da je J. Domino za presudu okružnog suda u Parizu saznao tek u srpnju 2011., kad je rok od jedne godine od izricanja presude već istekao.
- 57 Stoga bi bilo protivno načelu pravne sigurnosti i obvezatnosti uredaba Unije tumačiti članak 19. stavak 4. Uredbe br. 1393/2007 na način da se zahtjev za povrat u prijašnje stanje može podnijeti još i u roku propisanom nacionalnim pravom, iako to ne bi bilo moguće na temelju obvezne i izravno primjenjive odredbe te uredbe.

- 58 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti da članak 19. stavak 4. zadnji podstavak Uredbe br. 1393/2007 treba tumačiti na način da isključuje primjenu odredaba nacionalnog prava koje se odnose na sustav zahtjeva za povrat u prijašnje stanje ako je rok za dopuštenost podnošenja tih zahtjeva, kako je naveden u izjavi države članice na koju se ta odredba odnosi, istekao.

Troškovi

- 59 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne naknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (drugo vijeće) odlučuje:

1. **Pojam „postupak” iz članka 34. stavka 2. Uredbe Vijeća (EZ) br. 44/2001 od 22. prosinca 2000. o [sudskoj] nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima treba tumačiti na način da također uključuje zahtjev za povrat u prijašnje stanje ako je rok za podnošenje redovnog pravnog sredstva istekao.**
2. **Članak 19. stavak 4. zadnji podstavak Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima („dostava pismena”) i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 treba tumačiti na način da isključuje primjenu odredaba nacionalnog prava koje se odnose na sustav zahtjeva za povrat u prijašnje stanje, ako je rok za dopuštenost podnošenja takvih zahtjeva, kako je naveden u izjavi države članice na koju se ta odredba odnosi, istekao.**

Potpisi